

FORBRUKERRÅDET

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Saksbehandler:
VHE

Vår dato:
05.01.2012

Vår referanse:
2011/6494-2

Deres dato:

Deres referanse:
11/4317 MW

Høring – Gjennomføring av CRD IV og forespørsel om videreføring av overgangsregler i kapitalforskriften.

1. Gjennomføring av CRD IV

EU-kommisjonens forslag av 20 juli 2011 til nytt regelverk for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, Capital Requirements Directive (CRD IV) er et resultat av systemrisikoen som finanskrisen i 2009 avspeilet og for å ansvarliggjøre finansnæringen for egen virksomhet, og er videre en delvis oppfølging av Basel III. Den skal i utgangspunktet være gjeldende fra 1. januar 2013. I løpet av finanskrisen har både EU-landene og Baselkomiteen revidert sine regler og standarder som resultat av avdekkingen av manglende forbrukerbeskyttelse, interessekonflikter og systemrisiko i næringens valg av driftsform.

I Norge vil regelverket også gjelde for finansieringsselskaper som ikke er kredittinstitusjoner, og for finanskonsern. CRV IV er foreslått som et fullharmoniseringsregelverk. Norge har hatt en strengere regulering av bankenæringen enn i de fleste land, og således ikke blitt rammet like sterkt som USA og EU-landene. Forbrukerrådet anmoder Finansdepartementet om å opprettholde muligheten for nasjonale skjerpelser og således arbeide for CRD IV som et minimumsregelverk.

Forbrukerrådet er positive til CRD IV krav for å styrke kapitalkravet til kredittinstitusjoner og verdipapirforetak, og er positive til at dette i Norge vil gjelde generelt for også finansieringsinstitusjoner og finanskonsern som ikke er kredittinstitusjoner men som leverer finansielle produkter som kan gis utslag på institusjonenes ansvarlige kapital.

Forbrukerrådet finner det avgjørende for direktivet at finansvirksomhetene ansvarliggjøres for egen drift og valgt risiko i form av en styrking av kapitalkravet for å kunne ta tap ved egen virksomhet, og ikke forflytte risikoen til privatkunder og statlige myndigheter. Finansvirksomhetene må i større grad bære det finansielle ansvar for selskapets valg av strategi, satsningsområder og produkttilbud tilsvarende enhver annen næringsvirksomhet. Lovbestemmelsene om virksomhetsstyring, kapitaldekning og likviditetsstyring i finansieringsvirksomhetsloven og verdipapirhandelsloven gir overordnede rammer. De mer detaljerte bestemmelsene er gitt i kapitalforskriften, verdipapirforskriften, forskrifter om beregning av ansvarlig kapital, forsvarlig likviditetsstyring mm.

UTGIVET AV:

Forbrukerrådet
The Consumer Council
of Norway

Postadresse:
P.b. 4594 Nydalen
NO-0404 Oslo

Besøksadresse:
Rolf Wickstrøms vei 15
0486 Oslo

Org. nr.:
NO 871 033 382 MVA

post@forbrukerradet.no
forbrukerportalen.no

Publikumstelefon:
815 58 200
Sekretariatet,
tlf.: 23 40 05 00

Forbrukerrådet finner det avgjørende at kapitalkravet ikke utvannes i forskrifts form slik at formålet med kravet om styrket ansvarlig kapital blir reelt.

Baselkomiteens nye kapital- og likviditetstandarder for banknæringen fremlagt 16. desember 2010 angir en anbefaling om skjerpede krav til *ansvarlig kapital*; den skiller b l a mellom *kjernekapital* og *tilleggs kapital*. Kjernekapitalen skal ta tap ved den løpende drift. Det stilles strengere krav til den rene kjernekapitalen. Forslaget til minstekrav til ansvarlig kapital er 8 % av beregningsgrunnlaget, hvorav kjernekapitalen og den rene kjernekapital skal utgjøre hhv 6 til 4,5 %. Tilleggs kapital kan innbefatte ansvarlig lånekapital og andre former for ansvarlig kapital.

For å dempe virkningen av økonomiske nedgangstider og som et motsyklisk tiltak innføres krav om en kapitalbuffer, samt at banker som operere med mindre ren kjernekapital enn summen av minimumskravet og bufferkravene kan få restriksjoner på sin utbyttepolitikk, bonusutbetalinger og tilbakekjøp av aksjer.

Forbrukerrådet er positive til disse innskjerpelsene overfor finansvirksomhetene. Forbrukerrådet anbefaler at Finansdepartementet er restriktive til hvordan kravet til ansvarlig kapital defineres og innhentes. Det avgjørende må være at styrkingen av ansvarlig kapital tas fra finansvirksomhetenes disponible overskudd i form av avsetning til egenkapital i stedet for/eller før utbetaling av utbytte til aksjonærene. Finanskrisen var et resultat av næringens egne valg og disposisjoner, og konsekvensen og innstramningen som CDR IV representerer bør derfor tas av næringen og dens aksjonærer i sin helhet.

Finanskrisen har avdekket behov for økt fokus på forbrukerbeskyttelse fra tilsynshold i finansmarkedene. Fordi Finanstilsynet gjerne har ensidig fokus på finansvirksomhetenes soliditet, må beslutning komme etter at Banklovkommisjonens gjør sin helhetlige behandling, herunder behandle Finanstilsynets forslag til utvidet myndighet etter endring i § 14-4(1) og (2).

Banklovskommisjonen bredere sammensetting av aktører samt bredere samfunnsmessige fokus gjør at Forbrukerrådet ber Finansdepartementet avvente Banklovskommisjonens behandling før samtlige av Finanstilsynets forslag behandles videre.

Dette også sett i lys av Finanstilsynets innskjerping av egenkapitalkravet ved tilsagn på boliglån forbruker fra 10 % til 15 % som uttalt forbrukerbeskyttende tiltak, med begrunnelse at forbrukeren gis større sikkerhet ved et mulig verdifall av boligen. Forbrukerrådet er kritisk til en slik fremstilling av tiltaket av Finanstilsynet.

Forbrukerrådet har påpekt overfor Finanstilsynet at en reell styrking av egenkapitalkravet for den *enkelte kunde* ved å *innskjerpe* muligheten for *avdragsfrihet* gir bedre buffer og til å takle et verdifall eller en renteheving. Innskjerpingen av kravet til *egenkapital* fra 10 % til 15 % gir *banknæringen* en bedre sikkerhet mot verdifall (styrking av bankens sikkerhet (ansvarlig kapital i beregningsgrunnlaget) i panteobjektet), men ikke *kunden* - som da må stille ytterligere sikkerhet for å opprettholde samme betingelser i kontraktforholdet dersom fall i boligverdi. Innskjerpingen er således et rent soliditetshensyn i favør av banknæringen i sin nåværende form og ikke et forbrukerbeskyttende tiltak.

2. Videreføring av overgangsregler i kapitalforskriften

Finansdepartementet viser til brev av 10.oktober 2011 fra Finanstilsynet hvor det er bedt om at overgangsbestemmelsene forlenges.

Forbrukerrådet er kritisk til en forlenging av overgangsbestemmelsene da dette kan medføre at direktivet for styrkingen av ansvarlig kapital svekkes ved at utsettelsen utnyttes til å restrukturere selskapet og omdisponere midler i finansvirksomhetene slik at effekten av CRD IV reduseres. Videre at banknæringen innhenter kostnadene for finanskrisen samt ettervirkningen av denne, ved urettmessige marginpåslag og gebyrhevinger på forbrukerkunder i stedet for å innhente ansvarlig kapital ved eget overskudd ved redusert utdeling av utbytte, som enhver annen ansvarlig næringsvirksomhet ville måtte gjøre.

Med hilsen

for Forbrukerrådet

Jorge B. Jensen
fagdirektør

Veronica Herlofsen
Seniorrådgiver